

සුරස්සකිකිති

ධම්මවිචය

පවුන

පණාමගාලා	1
සුරස්සතීනිති	1
සුරස්සතීනිති	10
වාණකානීතිලා ගාලා.....	15

“ධම්මා සුතා ධාතා වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුඡපට්ඨිතා.”

(මහ සුඤ්ඤත සූත්තං; මජ්ඣිම නිකායො, උපරිපණ්ණාසකො, සුඤ්ඤත වග්ගො.)

පටුන සංස්කරණය - භික්ඛු ධම්මවිහාරී

(ජව්ව සංගායනා ත්‍රිපිටක වැඩසටහනින් උපුටා සකසන ලදී)

සුරස්සනීති

පඨමො භාගො

පණ්ණාසකාදියා

1.

මුඛම්භා භගවත්තස්ස,
සුගන්ධකමලා සුභා;
සඤ්ජාතං උත්තමං වාණිං,
වන්දාමි චිත්තමානසා.

2.

සමජ්ඣිට්ඨො රචිස්සාමි,
දක්ඛෙන රාජමන්තිනා;
නාමෙන සන්තෙන,
නීතිං ලොකහිතාවහං;
සාලඬිකාරං සොපදෙසං,
නාමෙනාහං ස්වරස්සතිං.

3.

පෙක්ඛන්ත්විමං නීතිං සන්තා,
මඤ්ජුසරුක්ඛසන්තිහං;
නානොපදෙසසංපුණ්ණං,
සදත්ථකුසලා සදා.

සුරස්සනීති

1.

කතඤ්ඤතා ව සච්චඤ්ච,
ලොකසාරා හි තෙ දුච්ච;
ලොකාපි තෙහි තිට්ඨන්ති,
රට්ඨං අකංසු ඉස්සරං.

2.

කාකාව දුජ්ජනා ලොකෙ,
මලීභුතාව සබ්බදා;

ඉටියිං ගුණං නාසයන්ති,
තෙ වෙ ලොකස්ස වෙරිනො.

මිගානං සිඬිගාලො අන්තො,
පක්ඛිනං පන වායසො.

අකාරණවෙරී භොන්ති,
මච්ඡානං ධිවරා යථා;
ගුණිනං සජ්ජනානඤ්ච,
දුජ්ජනා නිච්චවෙරිනො.

3.

සිරිං භොන්තො සුපොසෙථ,
සිරි මූලා හි සම්පදා;
සිරිය ඉධ ජොතන්ති,
සිරි සා සබ්බසිද්ධිකා.

4.

මුසා තමොකරා ලොකෙ,
සච්චං මිදිතිකාරකං;
මුසාතමෙන දුක්ඛන්ති,
සච්චාභාය සුඛන්තිවෙ.

සුච්ඡානං සිඬිගාලානං,
සකුණානඤ්ච වස්සිතං;
මනුස්සවස්සිතං රාජ,
දුබ්බිජානතරං තතො.

5.

කප්පග්ගිසදිසා ඉස්සා,
කොපෙනි සබ්බසම්පදං;
මුදිතා කප්පමෙසොච,
රොපෙනි සබ්බසම්පදං.

6.

යථා අසන්ථිතා ථම්මා,
ථුසරාසිම්හි උස්සිතා;
තථෙව කපිචිත්තානං,

කම්මන්තා වඤ්චලඬගතා.

හලිද්දිරාගං කපිවිත්තං;
පුරිසං රාගවිරාගිනං,
එදිසං තාත මාසෙවි;
නිම්මනුස්සම්පි වෙ සියා.

7. [ක]

පුප්ඵවුම්බි විත්තපත්තී,
සකවණ්ණෙන මජ්ඣිකො;
වික්කම් පුප්ඵතො පුප්ඵං,
නස්සාගාරං න සඬගමො.

[බ]

කිප්පිලිකා දුබ්බණ්ණාපි,
සමග්ගාව පරක්කමා;
මා හොථ පුප්ඵවුම්බිව,
හොථ වො පච්ඡා යථා.

1.

යෙ මරන්ති කීළන්තා තෙ,
ස්වානා අඤ්ඤොඤ්ඤමොදිතා;
දිස්වාන ඡට්ටිතං හත්තං,
සීසවෙරී විහිංසරෙ.

2.

තථෙකෙපි ජනා දානි,
සමග්ගා ඤ්ඤොඤ්ඤමොදිතා;
ධනහෙතු විහිංසන්ති,
ධීරත්ථු සීසවෙරිකා.

9.

වසන්තෙ හෙමන්තෙ ගිම්හෙ;
නෙව තාලා විසෙසිනො;
ථීරවිත්තා ජනා සන්තා;
සුඛදුක්ඛෙසු නිච්චලා.

10.

යථා පවට්ටමානමිහි,
සුට්ඨු තිට්ඨති ගෙණෙයුකෙ;
අප්පවට්ටෙ භූමාං සෙති,
තථෙව ගෙණෙයුකො ජනො.

11.

අග්ඝාපෙතුං නසක්කොන්ති,
කාලඤ්ඤි කාලිකා ජනා;
වජිරාදිඤ්ච සක්කොන්ති,
තෙන කාලො අනග්ගිකො.

12. [ක]

අසනො හි දීසද්ධානො,
සාරසාරො සුගන්ධිකො;
නිග්ගන්ධො ත්වෙව නිස්සාරො,
දීසද්ධානොපි සිම්බලී.

[ඛ]

තථෙවෙකෙ ජනා ලොකෙ,
දීසද්ධානා සුසාරකා;
නිස්සාරා කෙච් චෙග්ගුව,
දීසද්ධානාපි ගොයථා.

13.

උපකාරො වාපකාරො,
යස්මිං ගච්ඡති නට්ඨනං;
පාසාණහදයස්සස්ස,
ජීවතීත්තා හිධාමුධා.

පසාදො නිප්ඵලො යස්ස,
කොපොවාපි නිරත්ථකො;
න තං සඬිගන්තු මිච්ඡෙය්‍ය,
ථිපුමාව නපුංසකං.

14.

උපචාරො හි කාතබ්බො,

න යාව සොහදං භවෙ;
උපචාරො සුමිත්තමිහි,
මායා ව භොති කොට්ඨං.

15.

කමෙන අග්ගතො උච්ඡු,
රසො සාදුතරො යථා;
තථෙව සුමිත්තො ලොකෙ,
දුමිමිත්තො පන නෙදියො.

16.

සොකාරාති පරිත්තාණං,
විස්සාසපිතිභාජනං;
රතනාභිරතනං ඉච්ඡෙ,
සුමිත්තං අක්ඛරත්තයං.

17.

දම්පතීනං සුමිත්තානං,
මුඛං අඤ්ඤොඤ්ඤදප්පණං,
සුඛෙ සුඛං දුක්ඛෙ දුක්ඛං,
පටිච්ඡායෙව දප්පණං.

කථං නු තාසං භදයං,
සුඛරාවත ඉත්ථියො;
යාසාමිකෙ දුක්ඛිතමිහි,
සුඛමිච්ඡන්ති අත්තනො.

18.

නිවාතඤ්ච පුරෙ කත්ථා,
මානං කත්ථාන පච්ඡතො;
සකත්ථං ධාරයෙ ධීරො,
අත්ථභඤ්ජො හි මුළුභතා.

19.

පුරෙවාරං සතිං කත්ථා,
සද්ධං කරෙය්‍ය පච්ඡතො;
තුරං න සද්දහෙ ධීරො,

සීසසද්ධො හි මන්දකො.

20.

වනෙ 0.0099 බහුනි කට්ඨානි;
දුල්ලහං රත්තවන්දනං;
තථා ජනා බහු ලොකෙ;
පුමා ජඤ්ඤො සුදුල්ලහො.

21.

තිණකට්ඨපලාසෙහි;
සුක්ඛෙහි දය්හතෙ වනං;
එතාදීහි අසාරෙහි;
ලොකො ජනෙහි දය්හතෙ.

22.

අන්තොවස්සෙ තිමාසමිහි,
පුඤ්ඤකම්මෙන මොදිතා;
සුඛං වසිංසු පොරාණා,
බුද්ධසාසනමාමකා.

23.

මිගමදෙන එකෙන,
තං වනං සුරහිගන්ධිකං;
තථා ජනෙන තං රට්ඨං,
ගුණිනා හි සිරිමතා.

සරීරං බණ්ඩද්ධංසී,
කප්පන්තට්ඨායිනො ගුණා.

24.

බරානං සීහබ්‍යග්ඝානං,
සඬිගමො නො හිසබ්බදා;
තථෙව බ්‍යග්ඝචිත්තානං,
සජාතිකා බයොනතා.

25.

සක සාධුපි නො සාධු,
යො වෙඤ්ඤ දුට්ඨකාරකො;

බහුනං සාධු පායෙන,
ස වෙ සාධුති වුවුවතෙ.

26.

බහුදකෙ සමුද්දෙපි,
ජලං නත්තෙව පාතවෙ;
බුද්දකෙ බතකුපමිහි,
සාදුං අත්ථි බහුං දකං.

27.

මා සීසං විවරෙය්‍යාථ,
නිත්තිකුඤ්ච පසංසිතුං;
මුඛඤ්චි වො කථාද්වාරං,
නිරුත්තෙය්‍යාථ සබ්බදා.

28.

මා සීසං විවරෙය්‍යාථ,
චක්ඛුං වො දස්සිතුං පියං;
සංකකඤ්චි පියලාහං,
ධනලාහං තුරං කරෙ.

29.

අනාරම්භො හි කම්මානං,
පට්ඨං බුද්ධිලක්ඛණං;
නිට්ඨංගතං ආරද්ධස්ස,
දුතියං බුද්ධිලක්ඛණං.

අසමෙක්ඛිතකම්මන්තං,
තුරිතාහිනිපාතිනං;
සාති කම්මානි තප්පෙන්ති,
උණ්භං චජ්ඣොහටං මුඛෙ.

30.

අඵලානි දුරන්තානි,
ජනතා නිත්තිතානි ච;
අසකායානි ච කම්මානි,
නාරහෙථ විවක්ඛණො.

31.

අතිවිරෝධහිතානං,
සඬ්ඛිතානං පදෙ පදෙ;
පරප්පවාදකාසානං,
දුරතො යන්ති සම්පදා.

සද්දමත්තං න හෙතඛ්ඛං,
ලොකො සද්දස්ස ගොචරො;
යො ච සද්දපරිත්තාසො,
වනෙ හන්තමිගො හි සො.

32.

ද්විත්තං තණ්ඩුලථුසානං,
විසෙසො සුට්ඨු බායති;
රන්ධිතොපි සිනිද්ධො නො,
ථුසො විරසථාරුසො;
තණ්ඩුලං සිනිද්ධං රසං,
ඵචං ලොකෙපි ඤායතෙ.

33.

ඵරණ්ඩං නිස්සිතා චල්ලි,
රුහතෙ කිං යථාබලං;
මහාසාලං සුනිස්සාය,
රුහතෙ බ්‍රහතං ගතා.

34.

මෙත්තා හි සීමසම්භෙදා,
පක්ඛපාත විසාතිකා;
පක්ඛපාතෙන දුක්ඛන්ති,
නිප්පක්ඛො වසතෙ සුඛං.

35.

නරා පඤ්ඤා ච ලඬ්ඛාරා,
යථායානෙ නියුජ්ජරෙ;
නො හි වූළාමණි පාදෙ,
පාදුකා ච සිරොපරි.

උක්කුටියේ සුර මිව්ණනි;
මන්තිසු අකුතුහලං;
වියඤ්ච අන්තපානමිහි;
අත්ථෙ ජාතෙ ව පණ්ඩිතං.

36.

පමාදො හි තමො ලොකෙ,
කාලො චොරො භයානකො;
කායගෙහං බහුජ්ඣේදං,
කාලචොරස්ස චොරිතං.

37.

වඤ්චලො කාලදාසො හි,
ධීතිමා කාලඉස්සරො;
කාලිස්සරො රට්ඨිස්සරං,
අතිවත්තති සබ්බසො.

38.

විලුප්පන්ති 8 ධනං එකෙ,
කාලමෙකෙ අනෙක්ඛකා;
තෙසු කාලචිලොපාව,
භයානකා තිකක්ඛලා.

39.

රඤ්ඤා රට්ඨහිතං කත්තා,
රඤ්ඤො හිතං ජනෙහි වෙ;
දෙස්සො අත්තහිතං දස්සී,
ගාරය්හො කින්නු කාරකො.

අත්තදත්ථං පරත්ථෙන;
බහුනාපි න භාපයෙ.

40.

යස්ස උපකාරො දින්නො,
උපකාරං දදෙ පුත;
තතො පකාරං නිව්ණෙය්ස,
කතඤ්ඤා දුල්ලහො ඉධ.

සච්චං කිරෙව මාහංසු,
නරා එකච්චියා ඉධ;
කට්ඨං නිජ්ඣේතං සෙය්‍යා,
නත්ථෙවෙ කච්චියො නරො.

41.

කාරුකො සකපඤ්ඤාය,
මහග්ගං දාරුකං කරෙ;
තථා ජනොපි අත්තානං,
මහග්ගො ලොකමානිතො.

42.

අප්පග්ගො හි අයො හෙමං,
මහග්ගං ජීන්දතෙ යථා;
නිග්ගුණො සගුණං ලොකෙ,
අලක්ඛිව සිරිං තථා.

සුරස්සනීති

දුතියො භාගො

1.

ධනස්ස දුබ්බිධං කිච්චං,
පාපෙති උණ්ණතං ධනිං;
අධනිං ඔණතං ලොකෙ,
සඤ්චිතො තෙන තං ධනං.

2.

චට්ටතෙ සතතං සීසං,
කාලචක්කං අචාරිතං;
තෙන සට්ඨි දිනං මාසො,
චස්සො භවත්‍ය වීරතො.

3.

සත්තුනා න හි සන්ධෙය්‍ය,
එකදා සො භයං කරො;
සුත්තමපි පානීයං,
සමයතෙ නු පාවකං.

4.

විජහං පකතිං යො හි,
විකතිං පුන ගච්ඡති;
සභාවෙන ආකාරෙන,
විජ්ජලාසං ස ගච්ඡති;
සංසුමාර ගතා ගොධා,
යථා ථි පුමවෙසිකා.

5.

පක්ඛං ලද්ධාන උඩ්ඛෙත්ති,
උපචිකා හි වම්මිකා;
නික්ඛන්තා මරණං යන්ති,
උප්පතා නිප්පතං ගතා.

6.

සබ්බංපියස්ස දජ්ජෙය්‍ය,
නිස්සෙසං පියමානසං;
සද්ධාවිත්තං තු නො විඤ්ඤ,
සද්ධායිකො පක්ඛලිතො.

7.

සක්කොති ලභිසිතුං ඛ්‍යාමං,
මහුස්සාහෙන යො හි සො;
තදභිඨං අනුස්සාහෙන,
නොස්සාහො තෙසු ථොමිතො;
මහුස්සාහො දුක්ඛො ලොකෙ,
අනුස්සාහො සදා සුඛො.

8.

දුක්ඛමං අක්ඛමන්තො යො,
පිට්ඨිකාරිව දුක්කරං,
කදා ලභෙය්‍ය සො ලොකෙ,
සුඛමං සුකරං මුධා;
පච්චක්ඛඤ්ඤි සො කරෙය්‍ය,
දුක්ඛමඤ්ඤවාපි දුක්කරං.

9.

අනග්ගො මනුස්සො ලොකෙ,

තොසනාපොසනාදිනා;
තෙන සො මහග්ගං කම්මං,
කරෙ ලොකහිතායුතං.

10.

වාතෙන නප්පහිප්පන්ති,
නින්නා වෙඨි කසා නළා;
යථාචාතං නගච්ඡන්ති,
තථා චරෙ ජනෙ කදා.

11.

පුරතො ච පච්ඡතො වෙ,
නිස්සයො නත්ථි පස්සතො;
අධිකං වීරියං භොති,
අත්තනාථො තදා භවෙ.

12.

බණං ආබුබ්බං සිහො,
පාසාණසකලාකුලං;
පප්පොති නබ්බඨිගංවා,
ඵලංවා මුසිකො භවෙ.

13.

මග්ගමුල්ලා ජනා අන්ධා,
අමග්ගා මග්ගසඤ්ඤිනො;
තථෙව දුප්පඤ්ඤා මුල්ලා,
තථත්ථං නාව බුජ්ඣරෙ.

14.

පියරූපං වීරරූපං,
දුට්ඨා රූපසම්පදා,
නාරිං ඉච්ඡෙ පියරූපිං,
පුරිසං වීරරූපකං.

15.

පජ්ජලන්ති හි ඛජ්ජොතා,
පක්ඛවාලනකම්මනා;
කුසිතා සුපිතා නෙනෙ,

තථා ජනාපි කම්මිකා.

16.

කුම්මසඬිකොවමොපමා,
නිග්ගහමපි සංඛමෙ;
පත්තකාලෙ තු නීතිඤ්ඤො,
කණ්ඨසප්පොව උට්ඨහෙ.

17.

හක්ඛසෙසං නබාදන්ති,
සීහා උන්නතවෙනසා;
පරංපි නපණාමෙන්නි,
වුද්ධිකාමා තථා වරෙ.

18.

න ව වස්සො සමුප්පන්නො,
බිණො පුරාණභායනො;
නවවස්සෙ නවා මෙත්තා,
භාවිතබ්බා භිතෙසිනා.

19.

සන්නාපයන්ති කමයාප්පභූජං න රොගා,
දුම්මන්තිනං කමුපයන්ති න නීතිදොසා;
කං සී න මානයති කං න ව හන්ති මච්චු,
කං ථිකතා න විසයා පරිපීළයන්ති.

(වසන්තතිලකාගාථා.)

20.

(ක) ඛ්‍යාමමත්තෙන දණ්ඨෙධන,
යොලුම්ඛ්‍ය උදකං මිනෙ;
අගම්හිරං ගම්හිරංවා,
අගාධෙ මඤ්ඤි ගම්හිරං.

(ඛ)

තථා මන්දො සඤ්ඤාණෙන,
අගාධෙ මඤ්ඤි පණ්ඩිතං;
සමාසමං න ජානාති,

බභ්වජ්ජං තික්ඛමන්දනං.

21.

දුට්ඨකම්මෙ සඬගමන්ති,
ජෙකකම්මෙ ච නො ඉධ;
මච්චුං වහන්ති සීසෙන,
තෙ මුල්භා මුල්භසඬගමා.

22.

දුට්ඨො සඬගමො ලොකෙ,
උජුකො කුට්ඨො භවෙ;
උජුකොච පසංසෙය්‍යා,
නොභ්‍යඤ්ඤො සාජසඬගමො.

තෙ ඉමිනා උපායෙන සමග්ගා සම්මොදමානා මහා භික්ඛිපිට්ඨිකාය
වසන්ති. (මහොසධජාතක අට්ඨකථා)

23.

යුථිකා පුජ්ථතෙ නොහි,
සිඤ්චිතාපි පුනජ්ජනං;
පුජ්ථතෙ සම්පත්තෙ කාලෙ,
එවං ධාරෙථ වීරියං.

24.

ධනුවචයො ධනක්ඛෙපො,
දුට්ඨා හි ධනාකති;
ධනුවචයෙ නයො අත්ථි,
ධනක්ඛෙපමිහි නො ඉධ.

25.

අමාතා පිතරසං වඩ්ඪං,
ජුතකාරඤ්ච වඤ්චලං;
නාලපෙය්‍යා විසෙසඤ්ඤා,
යදිවිජෙ සිද්ධි මත්තනො.

හලිද්දිරාගං කපිචිත්තං,
පුරිසං රාගවිරාගිනං;
එදිසං තාත මාසෙවි,

නිම්මනුස්සංපි වෙ සියා.

26.

ගුණා ගුණඤ්ඤසු ගුණා භවන්ති,
තෙ නිග්ගුණං පත්වා භවන්ති දොසා;
ආසාද්‍යතොයා පභවන්ති නජ්ජො,
සමුද්‍රමාසජ්ජ භවන්ත්‍යපෙය්‍යා.

(උපජාතිගාථා)

27.

සිලාරූපං නිම්මිතන්ති,
කොට්ටෙත්වාන පුනජ්ජුනං;
කොට්ටකොව තථා බාලා,
සාධුං ඔවජ්ජ නිම්මිතා.

වාණකානීතිලා ගාථා

ලාලනෙ බහවො දොසා,
තාලනෙ බහවො ගුණා;
තස්මා පුත්තඤ්ච සිස්සඤ්ච,
තාලයෙ න ච ලාලයෙ.

28.

අතීතස්ස හි මිත්තස්ස,
යො වෙ දොසං පකාසයෙ;
සො භවෙ පච්චුජ්ජන්තස්ස,
දොසං භාසෙති ඤායති.

29.

ලතාවිය සෙවකා තෙ,
යෙ නිස්සයං පලම්බරෙ;
නිස්සයස්ස විනාසෙන,
භූම්‍යං සෙන්නි අනාථකා.

30.

දොසසිඬිගෙහි විජ්ඣන්තො,
මානවුරෙහි අක්කමං;
භයං කරොති ලොකමිහි,

ගොව බාලො විහිංසකො.

31.

ආදො උපරි ලොකොයං,
උජ්ජලොය තිට්ඨති;
මුසාවාතෙහි තංලොකං,
නිපාතෙසි අනජ්ජවං.

32.

සුසං කුම්භකාරෙන,
නාරහො පරිභුඤ්ජිතුං;
තථුපමාය වෙක්ඛෙය්‍ය,
සකම්මපරකම්මති.

33.

අනන්තරංසි සුරොපි,
නසක්කොති සනං තමං;
විජ්ඣිතුං රංසියා ලොකෙ,
තථා මදනමොහිතා;
නසක්කොන්ති මදං හෙත්වා,
පඤ්ඤාභාය පභාසිතුං.

34.

බෙදවෙරං දලිද්දමහි,
හොගිමහි රොගුපද්දවං;
දෙස්සවෙරඤ්ච ආණිමහි,
පස්සෙ ලොකස්ස වෙරිතං.

35.

සංලද්ධෙන සුභොගෙන,
ජීවං සුද්ධං කරෙ නිජං;
සෙට්ඨො සො තෙන ජීවෙන,
ජෙගුවිජො මලජීවිකො.

36.

වජිර පුජ්චරාගානං,
විසෙසං යො නබුජ්ඣති;
කථඤ්ඤි සො වික්කිණෙය්‍ය,

කීණෙයා වා යථාතථං.

37.

කිප්පිලි කොපි වින්තෙත්වා,
පබ්බතං හෙත්තු මුස්සහං;
අබලා තනුමජ්ඣත්තා,
වින්තා හස්සාව සා මුධා.

38.

ජාතමත්තං න යො සත්තුං,
රොගඤ්චූපසමං නයෙ;
මහාබලොපි තෙනෙව,
චුද්ධිංපත්වා ස හඤ්ඤතෙ.

39.

සජ්චමංසහක්ඛෙහි,
සදාධීහි මුඛෙහි හො;
බ්ලාරඛ්‍යග්ගසිහානං,
නිහීනානි අනෙකධා;
තික්ඛානි බරවාදානි,
මනුස්සානං මුඛානි වෙ.

40.

විලුප්පන්නා විධාවන්ති,
සජ්චවුත්තිකම්මුතා;
ජනා තෙන විහඤ්ඤන්ති,
වරන්ති ධම්මවෙමුඛා.

41.

සුලහං ලොකියං ලොකෙ,
සාසනියංව දුල්ලහං;
දුල්ලහං තං වමඤ්ඤන්තො,
ඵසො බාලතමො හවෙ.

42.

යො පතිත්ථ අග්‍යාවාටං,
මොහා තං උපකාරිතුං;
අඤ්ඤොරොහි තදා වාටං,

දුතියො මුළුමුළුහකො.

43.

බාගේසො ආවුධවිද්ධො හි,
අකා දුට්ඨානි නින්නදං;
තථෙව සාධුසත්ථෙන,
විද්ධො බාලො පකුප්පිතො.

44.

පිචන්ති ලොහිතං ඩංසා,
අත්තො තුණ්ඨෙන මක්ඛිකා;
බහිද්ධා පරිචාරෙන්ති,
ජනො තෙන ඩංසායයෙ.

45.

අධනස්ස බණො අප්පො,
සද්ධම්මො අප්පකාලිනො;
අප්පකො තෙන යුඤ්ජෙය්‍යං,
බණං බහුං ලහෙනවෙ.